

Nr 153.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1942 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1942/43 till läroanstalterna för blinda och dövstumma m. m.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkterna 170 och 174 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1942) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som bleve riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1942/43

dels till Läroanstalter för blinda: Avlöningar ett förslagsanslag av 365,500 kronor;

dels till Läroanstalter för blinda: Omkostnader ett förslagsanslag av 200,000 kronor;

dels till Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte: Avlöningar ett förslagsanslag av 198,300 kronor;

dels till Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte: Omkostnader ett förslagsanslag av 105,000 kronor;

dels till Dövstumskolorna: Avlöningar ett förslagsanslag av 1,100,000 kronor;

dels ock till Dövstumskolorna: Omkostnader ett förslagsanslag av 560,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 246, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 24 april 1942 föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1942/43, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för läroanstalterna för blinda, som föranledas av vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll anför;

2. godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för läroanstalterna för blinda, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43;

3. till Läroanstalter för blinda: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 375,500 kronor;

4. till Läroanstalter för blindas: Omkostnader för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 200,600 kronor;

5. såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond till Ombyggnads- och inredningsarbeten vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 6,600 kronor;

6. bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1942/43, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte, som föranledas av vad departementschefen i berörda statsrådsprotokoll anför;

7. godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43;

8. till Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 213,000 kronor;

9. till Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte: Omkostnader för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 101,500 kronor;

10. besluta, att specialskolan och fortsättningsskolan för skriv-teckenelever i Gävle skola nedläggas med utgången av budgetåret 1941/42 samt att från samma tidpunkt skall i huvudsaklig överensstämmelse med vad av departementschefen förordats inrättas en vårdanstalt för dövstummas med komplicerat lyte, omfattande ett skolhem samt ett arbetshem för män och ett för kvinnor;

11. besluta, att en av de nuvarande upptagningsskolorna för dövstummas barn skall nedläggas med utgången av budgetåret 1942/43;

12. besluta, att fortsättningsskolan i Växjö för talundervisade flickor skall från och med budgetåret 1943/44 omorganiseras på sätt av departementschefen förordats;

13. godkänna av departementschefen angiven personalförteckning för läroanstalterna för dövstummas, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43;

14. godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för dövstumsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43;

15. till Dövstumsskolorna: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1,195,000 kronor;

16. till Dövstumsskolorna: Omkostnader för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 580,000 kronor;

17. medgiva, att det å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) å 725,000 kronor till Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumsskolorna må tagas i anspråk oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna;

18. såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond till Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumsskolorna å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

Åtgärder för rationalisering av dövstumskolväsendet.

I syfte att söka nedbringa kostnaderna för vissa byggnadsföretag vid dövstumskolorna och för dövstumundervisningsväsendet över huvud har *besparingsberedningen* verkställt vissa undersökningar, vilkas resultat framlagts i en av beredningen avgiven promemoria av den 5 maj 1941.

Besparingsberedningens förslag innebär i huvudsak följande, nämligen *dels* nedläggande av special- och fortsättningsskolorna i Gävle och i samband därmed upprättande av skol- och arbetshem för flertalet av eleverna, *dels* förflyttning av specialskolan i Örebro till den härvid ledigblivna skolfastigheten i Gävle,

dels nedläggande av upptagningsskolan i Vänersborg och uppdelning av dess elever på östra och södra dövstumskoldistriktet,

dels restaurering av Manillaskolan för en kostnad av 600,000 kronor,

dels utförande av erforderliga ombyggnads- och restaureringsarbeten på dövstumskolbyggnaden i Växjö,

dels ock vidtagande av åtgärder till en effektivisering av yrkesutbildningen vid dövstumskolorna och för beredande av arbetsanställningar åt dövstumma.

1. Specialskolan och fortsättningsskolan i Gävle.

Ifrågavarande skola är avsedd för dövstumma lärjungar, vilka icke med fördel kunna undervisas enligt talmetod.

Vid fastställandet av den nuvarande organisationen för det statliga dövstumundervisningsväsendet utgick man ifrån, att flertalet dövstumma barn skulle i de fyra s. k. upptagningsskolorna erhålla undervisning enligt talmetod. Undervisningen skulle med andra ord systematiskt gå ut på att såvitt möjligt lära eleverna att tala. De elever åter, som icke med utsikt till framgång ansågos kunna undervisas enligt denna metod, skulle sammanföras till en skola och där undervisas enligt den s. k. skriv- och teckenmetoden. För sistnämnda ändamål upprättades specialskolan i Gävle, var till även anknöts en särskild fortsättningsskola, avsedd enbart för skrivteckenelever.

Sedan ett par år tillbaka har emellertid övervägts, huruvida den särskilda skriv-teckenskolan med hänsyn till elevmaterialets beskaffenhet verkligen är ägnad att fylla det avsedda ändamålet.

Besparingsberedningen, *medicinalstyrelsen* och *skolöverstyrelsen* ha samtliga föreslagit nedläggande av Gävleskolan, varvid de bättre av skolans elever skulle återföras till upptagningsskolorna medan för återstoden skulle upprättas särskilda skol- och arbetshem. Av utredningen i ärendet inhämtas bland annat:

Rektorn vid dövstumskolan i Gävle har såsom kritik av den nuvarande organisationen av dövstumundervisningsväsendet sammanfattningsvis anført, att organisationen icke inrymde försorg om de obildbara, att flertalet av specialskolans elever i Gävle därför komme att tillhöra den kategori, som rätteligen icke hade hemortsrätt i en skola, att skolan därför icke kunde uppnå det avsedda målet, att statens kostnader för dessa elever bleve orimligt höga, att kostnaderna icke medförde varaktigt utan endast tillfälligt gagn för eleverna, att obligatorisk 4-årig fortsättningsskola för specialskoleelever för de flesta icke ökade försörjningsmöjligheterna samt att kombinationen barndoms- och fortsättningsskola för bägge könen icke vore välbetänt.

Inspektören för sinnesslövärderna har framhållit, att de till dövstumskolan i Gävle från upptagningsskolorna avskilda elevernas intelligens syntes variera från obildbarhet upp till en nivå, svarande mot folkskolans hjälpklassklientel. Av de elever, som för närvarande vore inskrivna vid specialskolan, kunde två tredjedelar säkert, eventuellt hela antalet, beräknas höra till sinnesslö-klientelet.

Besparingsberedningen har anført bland annat:

För omhändertagande av de hörande sinnesslöa hade upprättats olika slag av sinnesslöanstalter. För de obildbara funnes sålunda särskilda asyler. De bildbara åter intoges såsom barn i uppfostringsanstalter, ofta kallade skolhem för sinnesslöa barn. Med hänsyn till skyddslingarnas kvalitet i dessa skolhem framträdde självfallet omvårdnads- och sysselsättningsmomenten i hög grad. Men hemmens uppgift vore givetvis jämväl att bibringa barnen en så hög grad av uppfostran och kunskaper som möjligt. Undervisningen i hemmen kunde dock icke stå på samma nivå som inom andra skolformer utan ginge i huvudsak ut på att vänja barnen vid hyfsning och goda vanor samt giva dem vissa elementära kunskaper. I viss mån liknade den undervisningen i en kindergarten. Till skillnad från flertalet andra undervisningsanstalter vore barnen omhändertagna i skolhemmen icke blott under skolterminerna utan även under ferierna.

Från skolhemmen utskreves de hörande sinnesslöa, så snart de ej kunde tillgodogöra sig ytterligare undervisning. De överfördes därefter utan dröjsmål till andra anstalter inom sinnesslövärderna, de s. k. arbetshemmen, där de finge omvårdnad och sysselsättning, eller i vissa fall till s. k. kontrollerad familjevård.

Däremot funnes icke några anordningar vidtagna för ett mera permanent omhändertagande av de dövstamma sinnesslöa, dock att de obildbara redan nu hänvisades till befintliga asyler för sinnesslöa. Detta förhållande vore så mycket mera anmärkningsvärt, som den dövstumme sinnesslöe stode i ett för honom själv och hans närstående redan i och för sig sämre läge än den hörande sinnesslöe. Rättvisa syntes icke bli given de dövstamma sinnesslöa, förrän de bleve på samma sätt omhändertagna som de hörande såväl under som efter skoltiden. Övervägande skäl syntes tala för en fullständig omorganisation av denna del av dövstumundervisningsväsendet under beaktande av de principer, som gällde inom sinnesslövärderna. I detta hänseende föresloges, att specialskolan och fortsättningsskolan i Gävle skulle nedläggas. De elever, som ansåges kunna någorlunda tillgodogöra sig skolundervisningen i barndomsskola och därefter yrkesutbildning i fortsättningsskola, borde erhålla sin grundläggande undervisning vid upptagningsskolorna

och därefter hänvisas till fortsättningsskolorna. För övriga elever borde anordnas ett *skolhem* med en dövstumlärare såsom föreståndare och i övrigt i huvudsak med samma personal som på motsvarande hem för hörande sinnesslöa. I skolhemmet borde meddelas den undervisning, som elevernas psykiska ståndpunkt möjliggjorde. Sedan eleverna tillgodogjort sig undervisningen så långt sig göra läte, borde de överföras för omhändertagande till sinnesslövården. För sistnämnda ändamål borde inrättas särskilda *arbetshem*, som antingen skulle upprätthållas av staten eller — liksom fallet vore beträffande många andra arbetshem — av enskild förening.

För de ifrågavarande barn, som avsåges erhålla undervisning i upptagnings-skolorna — sannolikt högst omkring ett tiotal — syntes icke några nya undervisningsavdelningar vid dessa skolor behöva anordnas, enär barnen syntes kunna inrymmas i redan befintliga C-avdelningar. Man syntes i övrigt härför icke behöva räkna med någon utökning av upptagnings-skolornas personal.

För de omkring 40 till 50 barn, som borde hänvisas till skolhem, syntes i fråga om lärar- och vårdpersonal behöva beräknas — förutom en dövstum-lärare såsom föreståndare och husmoder — förslagsvis fyra lärarinnor med utbildning från Slagsta sinnesslöanstalt, två vårdarinnor, en köksföreståndarinna, en sömmerska m. m., tre biträden och en gårdskarlar.

Skolöverstyrelsen och *medicinalstyrelsen* ha efter ingående utredning hemställt,

att special- och fortsättningsskolan i Gävle för dövstumma skriv-teckenelever från och med den 30 juni 1942 nedlägges,

att större delen av de till denna skola hänvisade eleverna måtte på grund av sin svaga begåvning bli omhändertagna som sinnesslöa och att för dessa från och med den 1 juli 1942 måtte upprättas skolhem samt manligt och kvinnligt arbetshem,

att hemmen i fråga måtte bli statsanstalter och staten ikläda sig alla kostnader för desamma,

att till skyddslingar, som från dessa arbetshem utplaceras i kontrollerad familjevård, måtte utgå understöd som för hörande sådana,

att hemmen i fråga tills vidare förläggas till dövstumskolan i Gävle,

att dessa hem måtte benämnas Statens skol- och arbetshem för bildbara sinnesslöa dövstumma samt

att en viss lämplig del av de bättre begåvade av Gävleskolans klientel i fortsättningen måtte få sin undervisning vid upptagnings-skolorna samt att för de bland dessa, som ej lämpligen kunna undervisas efter talmeto-den, ävensom för sådana, som på grund av afasi eller annan komplicering av lytet äro i behov av undervisning efter skriv-teckenmetoden, vid den upptagnings-skola — förslagsvis Manilla — som skolöverstyrelsen prövar lämpligt, måtte få upprätthållas två skriv-teckenklasser.

Vid förläggning av skol- och arbetshemmen till Gävle ha ämbetsverken beräknat följande personal erforderlig:

	Lönegrad
1 föreståndare, dövstumlärarexamen	E 3
1 dövstumlärare	A 20
3 sinnesslölärarinnor	A 11
1 vävlärlarinna, kunnig i sömnad och handarbete	A 11
1 arbetslärare, skomakeri	A 9
1 sjuksköterska, sykunnig	A 6
1 husmoder	A 7
1 vaktmästare	A 6

Vård- och ekonomipersonal:

- 1 värmeledningsskötare
- 1 eldare, trädgårdskunnig
- 1 kokerska
- 1 tvätterska
- 4 biträden (varav en s. k. löpare, att tjänstgöra vid de övrigas ledighet)
- 4 vårdarinnor
- 1 sömmerska

Beträffande den närmare motiveringen för ämbetsverkens förslag samt innehållet i däröver avgivna yttranden hänvisas till propositionen (sid. 14—30).

Departementschefen har för egen del anfört:

Den nu verkställda utredningen synes klart ha ådagalagt, att flertalet elever i Gävleskolan visat sig vara att hänföra till kategorien bildbara sinnesslöa — de obildbara sinnesslöa dövstamma omhändertagas på sinnesslöanstalter — medan endast ett mindretal kunna betecknas såsom i psykiskt hänseende mera normalt utrustade. Sistnämnda elevkategori åter är så ringa, att det icke kan anses försvarligt att upprätthålla särskilda skolor för denna. De förslagsställande myndigheterna — besparingsberedningen, skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen — äro också eniga om att föreslå att med utgången av innevarande budgetår specialskolan och fortsättnings-skolan för skriv-teckenelever i Gävle skall läggas ned. Jag har för egen del ansett mig böra biträda detta förslag.

Fråga uppstår då, hur staten lämpligen bör sörja för utbildningen av den nuvarande Gävleskolans klientel. Beträffande de elever, vilka icke äro att hänföra till kategorien bildbara sinnesslöa, torde det vara klart, att de böra få sin utbildning i upptagningsskolorna. Meningarna äro emellertid delade beträffande spörsmålet, huruvida eleverna i fråga lämpligen böra undervisas gemensamt med upptagningsskolornas talundervisade elever eller bilda särskilda undervisningsavdelningar, vari de skulle undervisas enligt skriv-teckenmetod. Besparingsberedningen har förutsatt, att ifrågavarande barn skulle undervisas tillsammans med upptagningsskolornas övriga lärjungar i de s. k. C-avdelningarna, d. v. s. de undervisningsavdelningar, vilka sammansättas av de svagast begåvade eleverna vid dessa skolor. Härigenom skulle kunna undvikas att upprätta nya undervisningsavdelningar. Skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen ha, ehuru med tvekan, förordat upprättande av två undervisningsavdelningar för skriv-teckenelever. Till dessa avdelningar skulle sådana elever från samtliga upptagningsskolor sammanföras, vilka på grund av afasi eller annan defekt ej lämpligen kunde talundervisas. För egen del anser jag mig böra biträda sistnämnda förslag. Några särskilda kostnader för statsverket torde icke behöva uppstå här-

igenom, då jag förutsätter, att det tillses, att upptagningsskolornas övriga elever sammanföras till undervisningsavdelningar på sådant sätt, att samtliga avdelningar såvitt möjligt bli fyllda. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, vid vilken eller vilka skolor dylika skriv-teckenavdelningar böra upprättas.

De dövstumma barn, vilka äro hänförliga till kategorien bildbara sinnesslöa, skulle enligt det föreliggande, i stort sett enhälligt tillstyrkta förslaget sammanföras till ett skolhem för utbildning i huvudsak enligt de för övriga bildbara sinnesslöa tillämpade principerna. Jag biträder detta förslag liksom även de av skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen angivna riktlinjerna för urvalet av de elever som skola överföras till skolhemmet och de som skola stanna kvar vid upptagningsskolorna.

I samband med sitt förslag om inrättande av ett skolhem för utbildning av dövstumma sinnesslöa barn har besparingsberedningen förordat statliga åtgärder för omhändertagande i arbetshem av vuxna dövstumma, sedan de lämnat nämnda skolhem. Också detta förslag har vunnit allmän anslutning och tillstyrkes av mig. Jag finner mig i likhet med skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen och på av dessa myndigheter anförda skäl böra förorda, att sådana arbetshem upprättas och drivas såsom helt statliga anstalter och att staten sålunda skall svara för samtliga därmed förenade kostnader på sätt som numera är fallet beträffande vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte. På sätt ämbetsverken föreslagit torde tills vidare böra räknas med upprättande av två arbetshem, ett för manliga och ett för kvinnliga skyddslingar. Ämbetsverkens förslag rörande arbetshemmens förläggning och organisation m. m. torde även i övrigt kunna i huvudsak godtagas. Jag är sålunda i likhet med ämbetsverken av den åsikten, att skolhemmet och de två arbetshemmen åtminstone tills vidare böra drivas såsom en gemensam anstalt, vilken under en övergångstid bör provisoriskt förläggas till Gävleskolans lokaler och sedermera flyttas till en lämplig jordbruksegendom. Jag förutsätter, att den provisoriska förläggningen till Gävle skall bli av så kort varaktighet som möjligt och att åtgärder ofördröjligen skola vidtagas för att anskaffa en för ändamålet lämpad egendom.

Jag biträder vad skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen anfört rörande principerna för intagning av skyddslingar å arbetshemmen. Arbetshemmens skyddslingar torde sålunda böra huvudsakligen rekryteras från skolhemmets elevklientel men å andra sidan böra möjligheter även finnas att i arbetshemmen mottaga sådana dövstumma, som tidigare slutat sin skola, varvid givetvis sådan intagning bör ske med största urskillning. Jag tillstyrker även förslaget, att skyddslingar på arbetshemmen skola kunna utskrivas för s. k. kontrollerad familjevård, varvid kostnaderna torde böra bestridas av statsverket. Beträffande kontroll över sådan vård torde kungörelsen den 9 december 1927 (nr 484) angående kontroll i vissa fall över enskild vård av sinnessjuka, sinnesslöa och fallandesjuka (ändrad 1929: 340) jämte därtill knutna bestämmelser böra äga tillämpning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter rörande kontrollerad familjevård och vad därmed äger samband. Utackorderingskostnaderna torde tills vidare få bestridas från vederbörande omkostnadsanslag.

Det kombinerade skol- och arbetshemmet synes böra benämnas »Vård-

anstalten för dövstumma med komplicerat lyte». Medel till avlöningar och omkostnader vid vårdanstalten torde tills vidare böra anvisas under de på riksstaten uppförda avlönings- respektive omkostnadsanslagen vid dövstumskolorna.

På sätt föreslagits torde den huvudsakliga undervisningen vid det blivande skolhemmet böra omhändervhas av lärarinnor, utexaminerade från Slagstaseminariet, vilka tillika genomgått en kortare kurs vid dövstum-lärarseminariet. Föreståndaren torde böra vara utexaminerad dövstum-lärare. I avbidan på närmare erfarenhet rörande behovet anser jag mig böra tills vidare räkna med, att någon ytterligare dövstumlärlare icke skall erfordras. Till frågan om de blivande arbetshemmens personalorga-nisation efter en utflyttning till lämplig jordbruksegendom torde icke böra tagas slutlig ställning i detta sammanhang.

Utskottet.

I likhet med departementschefen är utskottet ense med besparingsberedningen, skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen därom, att specialskolan och fortsättningsskolan för skriv-teckenelever i Gävle bör nedläggas med utgången av innevarande budgetår. Utskottet har icke funnit något att erinra mot att för de elever, tillhörande den nuvarande Gävleskolans klientel, vilka icke äro att hänföra till kategorien bildbara sinnesslöa, upprättas två undervisningsavdelningar för skriv-teckenelever, förlagda till den eller de upptagningsskolor, Kungl. Maj:t må äga bestämma. Departementschefen har föreslagit, att de dövstumma barn, som tillhöra kategorien bildbara sinnesslöa, skola sammanföras till ett statligt skolhem för utbildning i huvudsak enligt de för övriga bildbara sinnesslöa tillämpade principerna, att två för vuxna dövstumma avsedda helt statliga arbetshem, ett för manliga och ett för kvinnliga skyddslingar, skola upprättas samt att skolhemmen och arbetshemmen tills vidare skola drivas såsom en gemensam anstalt, benämnd »Vårdanstalten för dövstumma med komplicerat lyte» och från och med budgetåret 1942/43 provisoriskt förlagd till Gävleskolans lokaler för att sedermera flyttas till en lämplig jordegendom. Utskottet biträder departementschefens ifrågavarande förslag.

Vad departementschefen i övrigt i detta sammanhang anført och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran eller yttrande.

2. Upptagningsskolorna å Manilla och i Vänersborg.

Manilla.

Besparingsberedningen har föreslagit, att dövstumskolbyggnaden å Manilla måtte restaureras i huvudsak enligt ett av 1940 års civila byggnadsutredning avgivet förslag för en kostnad av 600,000 kronor.

Skolöverstyrelsen har framhållit, att frågan om förläggningen av östra dövstumskoldistriktets upptagningsskola borde ytterligare utredas.

Vänersborg.

Antalet elever i dövstumskolorna har, sedan staten övertog dövstumundervisningsväsendet, varit följande:

	1938/39	1939/40	1940/41	1941/42
<i>Upptagningsskolor:</i>				
Manilla	105	101	104	91
Lund	82	78	78	72
Vänersborg	70	84	64	81
Härnösand	109	112	87	102
Summa	366	375	333	346
<i>Specialskolor:</i>				
Örebro	95	91	82	93
Gävle	57	60	49	56
Summa	152	151	131	149
<i>Fortsättningsskolor:</i>				
Växjö (flickor)	21	39	36	76
Vänersborg (gossar)	62	90	104	117 ¹
Gävle	7	13	11	4
Broby	13	23	27	29
Summa	103	165	178	226
Summa summarum	621	691	642	721

¹ Härav 6 från Gävle.

Elevintagning sker vartannat år. År 1939 intogos 82 elever, år 1941 intogos 100 elever. Elevintagningen beräknas framdeles icke komma att överstiga 115.

Besparingsberedningen har föreslagit *dels* att upptagningsskolan i Vänersborg måtte nedläggas, *dels ock* att åtgärder måtte vidtagas i syfte att elevantalet i upptagningsskolornas särskilda klasser i genomsnitt skulle komma att uppgå till de i gällande stadga för dövstumundervisningsväsendet för olika fall angivna.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt besparingsberedningens förslag om nedläggande av upptagningsskolan i Vänersborg men förordat, att nedläggandet uppsköttes intill den tid, då erforderliga lokaler vid upptagningsskolorna i östra och södra dövstumskoldistriktet hunnit iordningställas samt ytterligare avgång av icke parallella klasser underlättade elevernas inplacering i de kvarvarande upptagningsskolorna. Överstyrelsen har åberopat geografiska skäl och befolkningens fördelning inom landet. Vidare har ifrågasatts, huruvida både upptagningsskolan och fortsättningsskolan i Vänersborg i framtiden, då båda skolorna beräknades få ökat elevantal, lämpligen kunde

såsom hittills förbliva samorganiserade och ställda under en och samme rektors ledning. Slutligen har framhållits, att rådande behov av bostäder åt flertalet av fortsättningsskolans elever skulle kunna utan kostnader för nybyggnad tillgodoses, om upptagningsskolans lokaler finge disponeras som elevhem.

Enligt av skolöverstyrelsen framlagda beräkningar skulle genom nedläggande av upptagningsskolan i Vänersborg uppstå en årlig besparing i fråga om lönekostnader av i runt tal 36,000 kronor för de första åren och därefter 48,000 kronor. Överstyrelsen har därvid räknat *dels* med en omedelbar indragning av en ordinarie och två extra ordinarie lärare i kunskapsämne, en ordinarie handarbetslärarinna, en ordinarie sjuksköterska och en eldare samt 5 veckotimmars skolköksundervisning, *dels ock* efter några år med indragning av ytterligare en ordinarie lärare i kunskapsämne.

Statskontoret har funnit avgörande skäl tala för ett nedläggande av Manillaskolan. Visserligen finner ämbetsverket befolkningsförhållandena tala för bibehållande av en upptagningsskola i Stockholmstrakten men anser detta icke böra tillmätas utslagsgivande betydelse, då enligt ämbetsverkets mening starka ekonomiska skäl för ett avgörande i motsatt riktning föreligga. Statskontoret har beräknat, att kostnaderna dels för behövliga byggnadsarbeten för Manillaskolan, dels ock för skolans fortsatta verksamhet komma att väsentligt överstiga de motsvarande kostnader, som uppkomma, därest upptagningsskolan i Vänersborg i stället bibehålles. Statskontoret har — med påpekande av möjligheten att bereda rektor biträde med skolornas ledning — förklarat sig icke anse hinder föreligga för att upptagningsskolan i Vänersborg förblir ställd under samma ledning som fortsättningsskolan därstädes.

Statskontoret har uppskattat de årliga besparingarna vid en indragning av Manillaskolan till bortåt 100,000 kronor.

Departementschefen har för egen del förordat nedläggande med utgången av nästa budgetår av endera av upptagningsskolorna i Vänersborg eller å Manilla. Vilken av dessa, som skulle nedläggas, borde bli föremål för ytterligare utredning.

Vid bedömandet, vilken upptagningsskola, som borde nedläggas, syntes skolorna i Härnösand och Lund böra lämnas ur räkningen, varför valet måste stå mellan skolorna i Vänersborg och på Manilla. Vilkendera av dessa två skolor, som än valdes för nedläggande, kunde vägande skäl åberopas för åtgärden. Skulle de beräkningar rörande årliga besparingar vid ett nedläggande av Manillaskolan, på vilka statskontoret grundat sitt förslag, visa sig riktiga, borde enligt departementschefens mening detta alternativ föredragas. Det kunde dock för närvarande icke anses klarlagt, huruvida dessa beräkningar vore hållbara. Men även om de upptoges med försiktighet, syntes dock den av statskontoret föreslagna lösningen ställa sig ekonomiskt fördelaktigare än det alternativ, skolöverstyrelsen förordat. Ur pedagogisk synpunkt syntes det föga lämpligt, att en skola för dövstumma låge inom en storstad, såsom vore fallet

med Manillaskolan. En förläggning till ett mindre samhälle vore ur denna synpunkt avgjort att föredraga.

Enligt departementschefens mening talade i vart fall så starka skäl till förmån för ett nedläggande av Manillaskolan, att denna lösning icke borde avböjas utan en mera ingående utredning än den som hittills förebragts beträffande de ekonomiska konsekvenser man hade att räkna med, om detta alternativ valdes.

Departementschefen har vidare framhållit, att de förhållandevis goda skollokaler i Gävle borde komma till användning i dövstumvården. Den utredning, som departementschefen ansåge böra komma till stånd, borde därför bland annat avse, huruvida Örebroskolan eller Manillaskolan lämpligen borde förläggas dit.

Departementschefen har slutligen i likhet med besparingsberedningen förklarat sig anse det önskvärt, att eleverna oavsett distriktsindelningen fördelades mellan skolorna på sätt, som funnes ur såväl pedagogiska som ekonomiska synpunkter lämpligast.

Utskottet biträder departementschefens förslag att en av de nuvarande upptagningsskolorna för dövstamma barn nedlägges med utgången av budgetåret 1942/43. Departementschefen har hävdad den meningen, att endera av skolorna i Vänersborg eller å Manilla borde nedläggas, men icke ansett sig utan att ytterligare utredning i ärendet förebragts nu kunna taga ställning till vilken av dessa två skolor, som bör indragas. Utskottet är ense med departementschefen om att valet bör stå mellan ifrågavarande två läroanstalter. I anslutning till vad departementschefen i detta sammanhang anfört angående Gävleskolan vill utskottet framhålla, att utskottet anser, att denna skolas relativt goda lokaler böra så vitt möjligt komma till användning i dövstumvården.

Utskottet.

3. Specialskolan för oegentligt dövstamma i Örebro.

Besparingsberedningen har — under förutsättning att specialskolan och fortsättningsskolan i Gävle nedläggas — föreslagit, att specialskolan för oegentligt dövstamma i Örebro förflyttas till Gävle samt att den nuvarande dövstumskolfastigheten i Örebro försäljes eller disponeras för annat statligt ändamål.

Skolöverstyrelsen har hemställt, att specialskolan för oegentligt dövstamma måtte få tills vidare kvarstanna i Örebro samt att 51,000 kronor måtte anvisas till ombyggnad av specialskolans nuvarande lokaler.

Departementschefen har för egen del anfört:

Dövstumskolan i Örebro disponerar för närvarande två mindre byggnader, uppförda åren 1882 respektive 1898. Vid den år 1939 av byggnadsstyrelsen vidtagna utredningen betecknades de förefintliga utrymmena såsom alldeles otillräckliga för det antal av 150 elever, varmed man ansett sig böra räkna. Byggnadernas värme-, sanitära och elektriska ledningsanlägg-

ningar angåvos såsom föråldrade och borde ersättas. Byggnadsstyrelsens, av skolöverstyrelsen godtagna förslag gick ut på om- och tillbyggnadsarbeten för en kostnad av 310,000 kronor enligt den i februari 1939 rådande prisnivån. Besparingsberedningen har ansett kostnaderna numera böra uppskattas till 370,000 kronor. 1939 års lagtima riksdag godtog det uppgjorda byggnadsprogrammet. Till följd av krigsutbrottet samma år kommo de planerade byggnadsarbetena emellertid icke till utförande. Sedermera har ifrågasatts, huruvida det icke vore fördelaktigare med en nybyggnad.

Kommer östra dövstumskoldistriktets upptagningsskola att flyttas från Manilla till Gävleskolans lokaler, torde specialskolan för oegentligt dövstumma böra ligga kvar i Örebro, men skulle åter sistnämnda lokaler i fortsättningen bli disponibla för och utan större kostnader kunna apteras för tillgodoseende av specialskolans behov, synes en förflyttning till Gävle vara att föredraga framför en dyrbarare nybyggnad eller en ombyggnad av de nuvarande skolhusen i Örebro. Förslag har visserligen framlagts rörande en mindre omfattande ombyggnad av dessa skolhus för en kostnad av i runt tal 50,000 kronor, men en dylik lösning skulle uppenbarligen endast få provisorisk karaktär. Såsom i det föregående framhållits, saknar jag möjlighet att redan nu taga definitiv ställning till spørgsmålet om en förflyttning av Örebroskolan, men räknar med att för nästkommande års riksdag skall kunna på grundvalen av ytterligare utredningar framläggas förslag rörande denna skolas förläggning och lokalutrustning. Vid utredningarna bör givetvis en närmare granskning ägnas det förslag om en mindre genomgripande ombyggnad av Örebroskolan, vilket framlagts av denna skolas styrelse. Utredningarna böra byggas på att skolan skall kunna mottaga 150 elever samt att externatsystemet skall tillämpas i största möjliga utsträckning, även beträffande yngre elever.

Utskottet.

Med anledning av vad departementschefen anfört beträffande specialskolan för oegentliga dövstumma i Örebro får utskottet allenast framhålla, att frågan huruvida skolan bör kvarligga i Örebro eller eventuellt förflyttas till Gävleskolans lokaler icke kan avgöras förrän den av departementschefen angivna utredningens resultat föreligger.

4. Fortsättningsskolan för dövstumma flickor i Växjö.

Utbildningen i denna skola är för närvarande 3-årig. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att den obligatoriska skoltiden i skolan från och med budgetåret 1943/44 sänkes från tre till två år samt att därtill anknytes en frivillig två-årig yrkesutbildning.

Departementschefen, som utgått ifrån, att fortsättningsskolan för dövstumma flickor alltjämt skall vara förlagd till Växjö, har framhållit, att den organisation, som ifrågavarande skola erhöll vid sitt upprättande år 1938, icke syntes ägnad att giva de dövstumma flickorna en så allsidig yrkesutbildning, som hade varit önskvärt. Den treåriga utbildningen, vilken toge sin början, när flickorna nått en ålder av 15—16 år, vore väsentligen lagd så, att den gäve en visserligen grundlig men alltför ensidig utbildning i egentliga hemsysslor. Det finge anses önskvärt, att undervisningen omlades på sådant

sätt, att den vid sidan av utbildning i husligt arbete och dylikt även möjliggjorde en god utbildning i ett antal andra yrken, som kunde lämpa sig för kvinnliga dövstumma och däri de kunde vinna sin försörjning. Departementschefen hade funnit goda skäl tala för att yrkesutbildning skulle givas i sömnad, bakning, tvättning och i damskrädderi samt, om så lämpligen kunde ske, även i hatt- och mössömnad. Vidare borde samarbete med enskilda företagare komma till stånd i syfte att möjliggöra ett rikare yrkesval. För att möjliggöra dylik utbildning hos enskilda företagare borde stipendier om högst 500 kronor kunna tilldelas kvinnliga elever för en tid av högst två år efter avslutandet av den tvååriga obligatoriska fortsättningsskolan.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot att ifrågavarande skola från och med budgetåret 1943/44 omorganiseras på av departementschefen förordat sätt.

Utskottet.

Lönereglering för viss personal vid lantbruks- skolan för dövstumma.

I samband med statens övertagande av dövstumundervisningsväsendet inrättades en fortsättningsskola för undervisning av dövstumma gossar i lantbruk och trädgårdsskötsel, benämnd lantbruksskolan för dövstumma och förlagd till Broby gård i Funbo socken i Uppland. För skolans verksamhet erforderlig personal ansågs, innan tillräcklig erfarenhet av skolans verksamhet vunnits, ej böra uppföras å ordinarie stat utan avlönas med arvoden.

Skolöverstyrelsen har hemställt, att den personal vid lantbruksskolan för dövstumma, som icke vore hänförlig till ekonomipersonal, måtte beredas ordinarie anställning i de lönegrader, som angivas i nedanstående sammanställning, vilken tillika upptager de nuvarande löneförmånerna ävensom den löneställning, som av *statskontoret* och *allmänna lönenämnden* i avgivna utlåtanden föreslagits:

Nuvarande befattning	Nuvarande löneförmåner	Skolöverstyrelsen		Statskontoret		Allm. lönenämnden	
		Lönegrad	Årslön ¹	Lönegrad	Årslön ¹	Lönegrad	Årslön ¹
Föreståndare . .	5,000 + fri bostad m. värme . . .	A 23	6,750	Eo 21	5,586	Eo 22	5,916
Rättare	2,400 + d:o	A 15	4,050	Eo 10	3,015	Eo 12	3,291
Trädgårdsmästare	2,300 + d:o	A 15	4,050	Eo 10	3,015	Eo 12	3,291
Ladugårdsförman	2,280 + d:o	A 12	3,438	Eo 6	2,466	Eo 8	2,739
Slöjdare och smed	2,100 + d:o	A 9	3,015	Eo 5	2,334	Eo 7	2,601
Husmoder	1,200 + allt fritt	A 7	2,739	Eo 7	2,601	Eo 7	2,601

¹ Bruttolön i lägsta löneklassen; rörligt tillägg och kristillägg ej inräknade.

Tillika har överstyrelsen föreslagit, att den förut såsom trädgårdsmästare betecknade befattningen i fortsättningen skall benämnas trädgårdslärare samt att till beteckningen slöjdare och smed skall fogas tillika traktorskötare. För tillgodoseende av behovet av examinerad dövstumläarkraft för den teoretiska undervisningen vid skolan har överstyrelsen vidare föreslagit överflyttning dit av en ordinarie lärartjänst i kunskapsämne.

I fråga om föreståndarens avlöningsförmåner inhämtas av propositionen bland annat:

Skolöverstyrelsen har anfört:

För närvarande leddes skolan av en agronom. Någon ändring i berörda avseende ifrågasattes icke nu.

Å föreståndaren vilade samtliga de uppgifter, som enligt stadgan för dövstumundervisningen tillkomme rektor vid dövstumskola. Härutöver hade han att såsom anstaltens ledare förvalta jordbruket, för detta ombesörja alla inköp och försäljningar, föra böcker över dess och skolans räkenskaper samt ha den ekonomiska ansvarigheten. Vidare hade han att meddela teoretisk undervisning i jordbruks- och husdjurslära samt jordbruksekonomi och skogshushållning, vilken undervisning under innevarande år uppginge till 15 veckotimmar och knappast kunde beräknas bli av ringare omfattning i framtiden, samt att — på grund av lärarpersonalens ringa numerär — fullgöra en betydande jourtjänstgöring.

Då det gällt att bedöma den lönegrad, i vilken föreståndaren för lantbruksskolan för dövstamma å Broby borde föreslås, hade överstyrelsen närmast gjort jämförelser med föreståndarna vid övriga dövstumskolor samt med föreståndarna vid liknande jordbruksanstalter. Härvid erinrades om, att lantbruksskolan å Broby med hänsyn till elevantalet vore av betydligt mindre omfattning än övriga dövstumskolor. Dessa senare skolors föreståndare vore placerade i lönegrad A 26 (E 2—E 4). Skyddshemsvårdens yrkeshemsföreståndare och skolhemsföreståndare vore placerade i Eo 25 respektive Eo 23 och av tjänsteförteckningssakkunniga föreslagna i A 24 respektive A 22. Brobyskolan vore i motsats till de senare hemmen utbildningsanstalt med avsevärd undervisningsskyldighet för föreståndaren. Överstyrelsen föreslog en placering för föreståndaren vid lantbruksskolan å Broby i 23 lönegraden.

Allmänna lönenämnden har framhållit, att nämnden vid sitt förslag tagit hänsyn till vad skolöverstyrelsen anfört i fråga om befattningshavarnas arbetsuppgifter samt beaktat dels att det här gällde meddelande av undervisning åt ävensom handledning av dövstamma, dels ock befattningshavarnas nuvarande löneställning. Lönenämnden ville tillägga, att jämkning på en eller annan punkt av den föreslagna löneställningen möjligen framdeles kunde visa sig erforderlig.

Vidare ville lönenämnden anföra, att nämnden i likhet med statskontoret förutsatte, att samtliga befattningshavare från och med tidpunkten för löneregleringens genomförande komme att inplaceras i begynnelselöneklass inom vederbörande lönegrad.

Departementschefen har för egen del anfört:

Lantbruksskolan för dövstamma har med innevarande budgetårs utgång varit i verksamhet under fyra år. Då erfarenheterna rörande verksamheten under denna tid synas ha varit mycket goda, torde anledning saknas att

bibehålla det nuvarande provisoriet beträffande personalens löne- och anställningsförhållanden. I likhet med skolöverstyrelsen anser jag därför tiden nu vara inne att bereda ifrågavarande personal en fastare löneställning. Goda skäl tala enligt min mening för att personalen beredes ordinarie ställning på sätt som skett beträffande samtliga övriga dövtumskolor. För närvarande torde dock på av statskontoret och allmänna lönenämnden anförda skäl en extra ordinarie anställningsform kunna godtagas såsom en övergångsanordning.

Beträffande frågan om befattningshavarnas löneställning föreligga skiljaktiga meningar mellan skolöverstyrelsen, statskontoret och allmänna lönenämnden. För närvarande synes lönenämndens förslag kunna godtagas. Jag förutsätter emellertid, att frågan om befattningshavarnas löneställning framdeles vid lämplig tidpunkt kommer att tagas upp till förnyat övervägande i samband med spørsmålet om beredande av ordinarie ställning åt ifrågavarande personal.

Den av mig nu förordade löneregleringen torde böra träda i kraft den 1 juli 1942. I likhet med statskontoret och allmänna lönenämnden förutsätter jag, att samtliga ifrågavarande befattningshavare därvid skola placeras i begynnelselöneklassen inom vederbörande lönegrad.

Överstyrelsens förslag om överflyttning till lantbruksskolan i Broby av en ordinarie tjänst såsom lärare i kunskapsämne har icke givit mig anledning till erinran.

Utskottet kan giva sin anslutning till den av departementschefen förordade löneregleringen för ifrågavarande personal vid lantbruksskolan för dövtumma å Broby gård utom i vad avser föreståndarens löneställning. En något högre lönegradsplacering av denna befattning än den av departementschefen föreslagna eller lönegraden Eo 22 har nämligen syntts utskottet motiverad. Skolöverstyrelsen har ansett att föreståndaren borde placeras i 23 lönegraden och till stöd härför framhållit, bland annat, att skolhemsföreståndare vid skyddshemvården vore placerade i lönegraden Eo 23 samt att Brobyskolan i motsats till nämnda hem vore utbildningsanstalt med en avsevärd undervisningsskyldighet för föreståndaren. Med hänsyn till de uppgifter, som åvila föreståndaren vid Brobyskolan, har utskottet funnit den av överstyrelsen ifrågasatta lönegradsplaceringen lämpligt avvägd och får alltså för sin del tillstyrka, att berörda befattning uppföres i lönegraden Eo 23.

Vad departementschefen i övrigt i detta sammanhang anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Anslagsberäkningar m. m.

1. Läroanstalter för blinda.

I fråga om avlöningsanslaget innebär Kungl. Maj:ts förslag en anslagshöjning med 8,000 kronor. Höjningen betingas huvudsakligen av att departementschefen beräknat medel för genomförande av ett av särskilda sakkunniga avgivet förslag om lönereglering för vård- och ekonomipersonal.

Enligt de sakkunnigas förslag skall ifrågavarande personal kunna erhålla anställning som extra ordinarie befattningshavare med lön enligt en särskild, av Kungl. Maj:t fastställd löneplan, som delvis sammanfaller med den undre delen av löneplan Eo i civila icke-ordinariereglementet och delvis utgör en utbyggnad nedåt av nämnda löneplan. Befattningshavarna skola inplaceras i särskilda lönegrader, därvid de sakkunniga haft som riktpunkt, att löneställningen för hithörande personal skulle bli i stort sett densamma som för motsvarande personal vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. För vissa naturaförmåner skall ersättning erläggas med av Kungl. Maj:t fastställda belopp, som beträffande en del av dessa förmåner skola variera med hänsyn till dyrort och befattningshavarens lönegrads-placering. På avlöningsförmånerna, minskade med ersättningen för naturaförmåner, skall utgå rörligt tillägg. Dessutom innehåller de sakkunnigas förslag föreskrifter om övertids- och vikariatsersättningar, en allmän föreskrift om att befattningshavarna i övrigt skola likställas med extra ordinarie tjänstemän samt bestämmelser om löneförmåner till viss tillfällig vård- och ekonomipersonal.

Löneregleringen är avsedd att vinna tillämpning även beträffande vård- och ekonomipersonalen vid vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte samt vid dövsstumskolorna.

Beträffande omkostnadsanslaget innebär Kungl. Maj:ts förslag en anslagshöjning med 30,600 kronor, till större delen belöpande på utgiftsposterna för bränsle m. m. och kosthåll. I detta sammanhang har departementschefen förordat ett av skolöverstyrelsen framlagt förslag om anordnande vid blindinstitutet å Tomtebodas av hushållsundervisning för manliga elever. Undervisningens anordnande förutsätter vissa ändringsarbeten inom institutsbyggnaden. Kostnaderna härför ha beräknats till 6,600 kronor. Nämnda belopp har av Kungl. Maj:t äskats såsom reservationsanslag å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond.

Utskottet. Utskottet har ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

2. Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte.

Kungl. Maj:ts förslag innebär i fråga om avlöningsanslaget en höjning med 14,300 kronor och beträffande omkostnadsanslaget en höjning med 6,900 kronor. Förstnämnda höjning hänför sig väsentligen till anslagsmedlen för avlöning åt vård- och ekonomipersonal och betingas av den förutnämnda löneregleringen för denna personal. Höjningen av omkostnadsanslaget belöper främst på utgifterna för kosthåll och beklädnad.

Utskottet. Utskottet har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts här ifrågavarande förslag.

3. Dövstumskolorna.

Kungl. Maj:ts förslag innebär i fråga om avlöningsanslaget en minskning med 22,000 kronor och i fråga om omkostnadsanslaget en höjning med 45,000 kronor. Minskningen beträffande det förstnämnda anslaget har möjliggjorts främst tack vare det i det föregående berörda förslaget om nedläggande av specialskolan och fortsättningsskolan i Gävle och dessa skolors ersättande med skol- och arbetshem för bildbara sinnesslöa dövstumma. I fråga om personalförteckningen innebär Kungl. Maj:ts förslag bland annat, att i denna förteckning skulle uppföras en befattning såsom föreståndare i lönegraden Eo 22, avsedd för lantbruksskolan å Broby gård. Beträffande övriga detaljer i de föreslagna ändringarna i personalorganisationen hänvisas till propositionen. — Höjningen av omkostnadsanslaget hänför sig främst till utgiftsposterna för bränsle m. m., undervisnings- och arbetsmateriel och kosthåll.

På grund av den ståndpunkt utskottet i det föregående intagit bör dels i personalförteckningen för dövstumskolorna uppföras en befattning såsom föreståndare i lönegraden Eo 23, avsedd för lantbruksskolan å Broby gård, dels ock anslagsposten till avlöningar till övrig icke ordinarie personal ökas med 300 kronor till 165,300 kronor, anslagsposten till rörligt tillägg med 200 kronor till 140,750 kronor samt avlöningsanslagets slutsumma med 500 kronor till 1,195,500 kronor.

Utskottet.

Utskottet får i detta sammanhang erinra, att departementschefen för nästa budgetår beräknat anslagsmedel för sex extra ordinarie lärare i kunskapsämne, vilket i jämförelse med förhållandena under innevarande budgetår innebär en minskning med tre sådana lärare. Vissa nu anställda extra ordinarie dövstumslärare kunna förväntas härigenom bli utan anställning vid dövstumskolväsendet under nästa läsår. Emellertid torde lärarbehovet sannolikt åter komma att öka något för läsåret 1943/44, varför onekligen vissa skäl tala för att man i större utsträckning än departementschefen angivit söker även under nästa budgetår vid dövstumskolväsendet bibehålla de specialutbildade lärarkrafter, varöver man nu förfogar. Utskottet har därför icke något att erinra mot att Kungl. Maj:t, om Kungl. Maj:t med hänsyn till vad utskottet nyss anfört skulle finna detta lämpligt och erforderligt, under nästa läsår medgiver anställande av en, högst två extra ordinarie lärare utöver det av departementschefen angivna antalet.

4. Vissa byggnadsfrågor vid dövstumskolorna.

Departementschefen har framhållit önskvärdheten av att åtgärder vidtagas, ägnade att sätta upptagningsskolorna för dövstumma i Härnösand och Lund i stånd att kunna mottaga det ökade elevantal, som bleve en följd av nedläggandet, på sätt föreslagits av en av de två övriga upptagningskolorna. Med hänsyn härtill förordar departementschefen, att de för på-

börjande av nybyggnadsföretaget för dövstumskolan i H ä r n ö s a n d tillgängliga anslagsmedlen, omkring 790,000 kronor, anvisade av 1939 och 1941 års riksdagar, delvis såsom beredskapsanslag, skola få disponeras oberoende av de förutsättningar, som eljest gälla för disponerandet av beredskapsanslag. Återstoden av de erforderliga anslagsmedlen borde äskas av nästa års riksdag.

Vidare förordar departementschefen anvisande av 300,000 kronor för oundgängliga reparations- och ombyggnadsarbeten vid dövstumskolan i L u n d.

För att dövstumskolans i V ä x j ö lokaler skola kunna göras lämpade för den i det föregående förordade omorganisationen erfordras tämligen betydande ombyggnadsarbeten, kostnadsberäknade till omkring 375,000 kronor. Departementschefen har förordat anvisande av nämnda belopp.

Departementschefen har alltså för byggnadsarbeten vid dövstumskolorna i Lund och Växjö beräknat ett belopp av sammanlagt ($300,000 + 375,000 =$) 675,000 kronor erforderligt. För bestridande av sagda kostnader funnes, framhåller departementschefen, för närvarande tillgängligt ett belopp av 225,000 kronor av ett av 1941 års riksdag på tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisat reservationsanslag (B). Detta belopp, 225,000 kronor, hade visserligen avsetts för dövstumskolorna i Vänersborg, men vid bifall till vad departementschefen förordat borde beloppet givetvis icke för närvarande disponeras för nämnda ändamål. Beloppet borde i stället — oberoende av de för B-anslag gällande förutsättningarna — disponeras för byggnadsarbetena i Lund och Växjö. För sistnämnda ändamål erfordrades alltså ytterligare ett belopp av ($675,000 - 225,000 =$) 450,000 kronor, vilket belopp borde anvisas såsom kapitalinvesteringsanslag på tilläggsstat II för budgetåret 1941/42. En förutsättning för igångsättande av dessa arbeten vore givetvis, framhåller departementschefen till sist, att deras fullföljande icke äventyrades av brist på arbetskraft eller materiel.

Utskottet.

Utskottet, som funnit erforderligt att medel nu ställas till förfogande för utförande av ifrågavarande byggnadsföretag, tillstyrker bifall till vad departementschefen i sådant avseende föreslagit.

Hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag,

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1942/43, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för läroanstalterna för blindas, som föranledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 24 april 1942 anfört;

2. godkänna följande avlöningsstat för läroanstalterna för blindas, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 236,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 2,600
3. Avlöningar till vård- och ekonomi- personal, <i>förslagsvis</i>	» 85,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 8,500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 42,300
<hr/>	
Summa kronor 375,500;	

3. till *Läroanstalter för blindas*: Avlöningar för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 375,500 kronor;

4. till *Läroanstalter för blindas*: Omkostnader för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 200,600 kronor;

5. till *Ombyggnads- och inredningsarbeten vid institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas* för budgetåret 1942/43 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett reservationsanslag av 6,600 kronor;

6. bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1942/43, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte, som föranledas av vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll anför;

7. godkänna följande avlöningsstat för vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 69,900
2. Arvode och särskild ersättning, be- stämd av Kungl. Maj:t	» 800
3. Avlöningar till vård- och ekonomi- personal, <i>förslagsvis</i>	» 103,500

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie	
personal	kronor 16,200
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 22,600
	Summa kronor 213,000;

8. till *Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte*: Avlöningar för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 213,000 kronor;

9. till *Vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte*: Omkostnader för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 101,500 kronor;

10. besluta, att specialskolan och fortsättningsskolan för skriv-teckenelever i Gävle skola nedläggas med utgången av budgetåret 1941/42 samt att från samma tidpunkt skall i huvudsaklig överensstämmelse med av vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordats inrättas en vårdanstalt för dövstumma med komplicerat lyte, omfattande ett skolhem samt ett arbetshem för män och ett för kvinnor;

11. besluta, att en av de nuvarande upptagningsskolorna för dövstumma barn skall nedläggas med utgången av budgetåret 1942/43;

12. besluta, att fortsättningsskolan i Växjö för talundervisade flickor skall från och med budgetåret 1943/44 omorganiseras på sätt av departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordats;

13. godkänna följande personalförteckning för läroanstalterna för dövstumma, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.		Lönegrad.
Befattning.	<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
1 rektor, avlöningsgrupp II	E	4
4 rektorer, » III	E	3
1 rektor, » IV	E	2
53 lärare i kunskapsämne	A	20
<i>Anm.: En av dessa befattningar såsom lärare i kunskapsämne skall tills vidare hållas obesatt.</i>		
2 lärare i gymnastik med lek och idrott	A	20
7 arbetslärare i fortsättningsskola	A	15
1 skolkökslärarinna	A	15
2 skolköks- och kindergartnlärarinnor	A	15

11 arbetslärare i barndomsskola	A 11
4 slöjdlärarinnor	A 11
2 kindergartnlärarinnor	A 11
1 kindergarten- och gymnastiklärarinna	A 11
1 maskinist av 2:a klass	A 9

Anm.: Förestående befattning må tillsättas endast i mån av inträffande ledighet å den å övergångsstat uppförda maskinistbefattningen.

6 husmödrar	A 7
7 vaktmästare	A 6
4 sjuksköterskor	A 6

Tjänstemän å övergångsstat.

1 rektor, avlöningsgrupp III	E 3
1 maskinist	A 10
3 slöjdlärarinnor	A 8

*Extra ordinarie tjänstemän
i högre lönegrad än den 20:e.*

1 föreståndare	Eo 26
--------------------------	-------

Anm.: Förestående befattning må tillsättas endast i mån av inträffande ledighet å den å övergångsstat uppförda rektorsbefattningen.

1 föreståndare	Eo 23;
--------------------------	--------

14. godkänna följande avlöningsstat för dövstumskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor	639,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förlags- vis	»	23,950
3. Avlöningar till vård- och ekonomi- personal, förlagsvis	»	226,500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förlagsvis	»	165,300
5. Rörligt tillägg, förlagsvis	»	140,750

Summa kronor 1,195,500;

15. till Dövstumskolorna: Avlöningar för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förlagsanslag av 1,195,500 kronor;

16. till Dövstumskolorna: Omkostnader för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förlagsanslag av 580,000 kronor;

17. medgiva, att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) å 725,000 kronor till Om- och nybyggnadsarbeten vid dövsstumskolorna må tagas i anspråk oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna;

18. till Om- och nybyggnadsarbeten vid dövsstumskolorna å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

Stockholm den 2 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Torsten Ström, Sven Larsson, Heiding, Bäcklund, Carlström, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Asplund, Nisser* och *Emil Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Danielsson, Hansson* i Rubbestad, *Holmdahl, Andersson* i Malmö, *Stazäng, Viklund, Lindholm, Pettersson* i Dahl och *Åkerström*.
